

І ЗНОВ СПІВАЮТЬ ГОЛОВ'І

ВІН ПІШОВ вулицею і... посміхався. Просто так, ні до кого. Зупинився і слухав де — прощала по асфальту машина. Це — унів з рук хлопчина м'яч. Це — жодя крутять трактористор.

— Будь ласка, котра година? — пролунав близько жіночий голос.

Чоловік ще ширше посміхнувся. Обличчя його засяяло так, наче тільки-но йому щось бодрували.

— Не кричіть, будь ласка... Я все чую... Аде вінка образилась. Вона здригнула плечима.

Чоловік розгублено дивився услід. Він наче хотів вибачитись...

— Я чую! Чую...

ПАЛЬЦІ — дзвінки краллини з весняних стріх, пальці — гірське каміння, що летить у віршу, пальці — шелест вечірнього озереку над рікою, пальці — стомлені кроки подорожнього. Він знав: треба лиш доторкнутись до холодних квітів рясля...

Але все мовчало. Горобець даюбав у сядо — замилана тиша поглинала звук. Мати дила воду — німою струмою виравав брижками.

Тиша. Пуста і безжовста, ли вічність.

Роман відчув її вперше сім років тому. В якусь мить все могло поринути у шумовий шор. Роман перестав розрізняти шепіт. Звук замірали один за одним. Він вже не чув голоси розмови. Насувалося страшне — глузота. І це тоді, коли тобі трохи більше двадцяти!

Лікарі по-різному ставили діагноз. Нічого певного.

В котрий раз проходив Роман обстеження у спеціальній звукоелектричній камері, схованій на злиному по кількоквадрах сурдокамери москвохатів. Маленької датчини, притисну-

тий до скроні, сигналізує: «Чую, чую...» Значить нерв все ж таки живий, черепна кістка здорова.

Лікарі обласної лікарні Імени Пирогова підтвердили діагноз: отосклероз.

ОТОСКЛЕРОЗ — «загальновий сфінкс», одна з найскладніших проблем медицини — так назвав цю хворобу радянський вчений Вілгозов у 1934 році. Півтора століття тому цей «сфінкс» відняв слух у великого Ветховена. Він і зараз закриває для тисяч хворих хід у чарівний світ звуку.

Лиш останні роки принесли розгадку сфінксової таємниці.

Природа нагородила людину досконалим і чутливим органом — вухом. Невидимі хвилі біють у нашу барабанну перетинку — тонку мембранку шкіри у слуховому проході. За нею ланцюжком скріплені три рухомих кісточки. Як підігнаний годинниковий механізм, передають вони звукові хвилі доти, аж поки вони не дійдуть до слухового нерва. Так до нас доходить і гурилі вибуху, і шелест вітерця у траві.

Але іноді в кінці цього «ланцюжка» розростається кісткова тканина, і тоді він стає нерухомим: людина не чує. Це і є отосклероз.

Сфінкс втрапив свою загадковість, але перемогти його не так-то просто. До недавнього часу на операційне лікування — поки що єдино можливе — наважувались лише окремі хірурги Москви, Києва, Ленінграда і Тбілісі.

25 березня цього року в обласній лікарні Імени Пирогова «сфінксу» дав би вінницький доцент Кузьма Петрович Дереза. Роман Муха — перший хворий, якому була зроблена найскладніша при отосклерозі операція. Вже на операційному столі Роман почув голос Кузьми Петровича.

Той, хто хоче до кінця зрозуміти нелегку леремому хірурга, хай уявить зашторені вікна операційної і самого лікаря, який кілька годин не відривається від мікроскопа. З окуляра летить яскравий промінь — він освітлює операційне поле. Ного площа — кілька квадратних міліметрів. Розмір оперованої

кісточки — 3,2 міліметра. Хірург повинен прикріпити до неї телефонний протез (знайдіть для наглядності літеру «о» в цьому тексті) — вушко протеза вдвоє менше за цю кістку.

Повинні «ювелірно» надто грубе для такої операції.

НА СТОЛІ Кузьми Петровича Дерези завжди десяти листів. Вони приходять з Єревана, Орджонікідзе, Ростовської, Оренбурзької та інших областей, з різних кінців Вінниччини. Ці листи споміжно читати не можна. Прочитати мали маленької датчини, просити чоловік, просити якнайлікарю, доломовити!

І Кузьма Петрович майже щодня по кілька годин проводить в операційній.

Дехто з тих, хто писав ці листи, дивиться зараз в палатах лікарні Імени Пирогова. Дивитися, кому вже зроблено операцію, дуже легко: ці люди слухають — за ті всі роки, що не чули голосу, не ходили в кіно, не співажи лісові.

Надія Євдокимівна Потапова з Жмеринки збиралася додому. Два тижні тому їй зробили операцію. Вона не чула шістнадцяти років. За цей час в неї народилось двоє дітей. І вона не знає їх голосу. Пятнадцяти Сашко зробувати мамину бідю. Ному так хочеться, щоб мама почула!

— Мамо, я буду голосом говорити, шовали. Ти чуєш?

На порозі сидить ніт.

Чеше лавкою живіт.

Мати відходить у сусідню кімнату, захлимається од сліз: вона нічого не чує.

Щастливий Надію Євдокимівну проводжає все палата. На прощання ще раз включають радіо. Що не листа — то й незнайома.

— Сміються, плачуть солоні... — лється ей чарівний, як казка, голос.

І ніхто не знає, сміятись чи плакати. Вільність плаче: неке не правда — цілі весні і для них плачобче солоніше?

Л. ВІЛОЗЕРОВА.

з Вінниці.
(Газета «Вінницька правда» за 24 вересня 1965 р.)